

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Kbelnice

(1937) 1945–1960

Inventář

EL NAD č.: 159

AP č.: 520

Jana Mašková

Blovice 2018

Obsah

Úvod

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	6
III. Archivní charakteristika archivního fondu	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	9
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	9
Seznam použitých pramenů a literatury	10
Příloha	11
Seznam použitých zkratk	11
Inventární seznam	12
Úřad národního výboru	13
I. Úřední knihy	13
Účetní knihy	13
Hlavní knihy	13
Knihy příjmů	13
Knihy výdajů	13
Pokladní deníky	13
II. Spisový materiál	13
a) Registraturní pomůcky	13
b) Spisy	13

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií archivního fondu:

Obecný úřad Kbelnice, 1850–1945

Místní národní výbor Kbelnice, 6. 5. 1945–11. 6. 1960

Obec Kbelnice se nachází přibližně 10 km jihozápadně od města Blovice.

Mezi roky 1945–1949 patřila obec Kbelnice do politického okresu Přeštice. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, se obec Kbelnice s účinností od 1. února 1949 stala součástí okresu Blovice a zůstala jí až do června 1960. Po reorganizaci státní správy v roce 1960 se obec Kbelnice stala od 1. července 1960 součástí nově vytvořeného okresu Plzeň-jih.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/ 1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Podle vládního nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a vyhlášky ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů, se měl v každé obci ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoci, které mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6 /1945 Ú. l. pro národní výbory místní a okresní, schválená Vládou republiky československé z roku 1945 a na ni navazující vyhláška ministerstva vnitra č. 975/1947 Ú. l., kterou se vydává prozatímní jednací řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky, určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou

působnost, byly v pravomoci ministra vnitra.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu, která vykonávala zejména rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru.

Místní národní výbor ve Kbelnici byl pravděpodobně ustaven v květnových revolučních dnech roku 1945. První známé složení MNV Kbelnice je z 10. června 1945, kdy MNV sestával z 9 členů. Předsedou MNV byl jmenován Václav Polívka, dalšími členy byli jmenováni Jan Pašek, Jaroslav Janota, Jan Strejc, Jan Zavadil, František Červený, Vojtěch Baumruk, Václav Kanta a Josef Šůs.

Volby v roce 1946 proběhly v Kbelnici 26. května. Na ustavujícím zasedání MNV byl dne 30. června 1946 jmenován předsedou národního výboru František Hora (člen KSČ), prvním místopředsedou Jan Strejc (člen KSČ), členy Jan Sikyta (za KSČ), Václav Pašek st. (za KSČ). Dále byla ustavena komise finanční, jejímiž členy byli Vojtěch Baumruk a Josef Pechan.

Další složení MNV Kbelnice z let 1947–1971 není pro nedostatek dochovaného písemného materiálu známo.

Postupně, po celou dobu existence národních výborů, byly vydány stovky norem, které určovaly podmínky pro činnost národních výborů, jejich složek, zřizovaných organizací apod.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, především radu, která vykonávala především rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústavy Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Touto ústavou byly národní výbory definovány jako „nositelé a vykonavatelé státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existence byla právně zakotvena jako nedílná součást státního zřízení Československé republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Kbelnice. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, provedena reorganizace okresů. Obec Kbelnice přestala být součástí okresu Přeštice a stala se součástí okresu Blovice.

V roce 1949 byl vydán mj. zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Na jeho základě byla

v Plzeňském kraji určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Zároveň bylo sjednoceno vedení matrik a svěřeno od 1. ledna 1950 výlučně místním národním výborům v sídle nově zřízených matričních obvodů. Původní sídlo farního obvodu pro obec Kbelnice se nacházelo v Letinech, stejně jako sídlo matričního obvodu, kam byla obec Kbelnice od 1. ledna 1950 zařazena.

V únoru 1950 proběhla podle § 27 odst. 1 vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, reorganizace MNV Kbelnice. Na základě výše uvedeného vládního nařízení byly národní výbory nově rozděleny do čtyř kategorií podle počtu obyvatel a od toho se odvíjely jejich kompetence. MNV Kbelnice byl s počtem 141 obyvatel zařazen do I. kategorie.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnících místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě. Řídil se jejich pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV zejména v oblasti zemědělské výroby. Za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřízeného okresního národního výboru. Kdo v letech 1951–1975 v této funkci v MNV Kbelnice působil, se z dochovaných archiválií nepodařilo zjistit.

V roce 1954 do existence národních výborů významně zasáhlo přijetí ústavního zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech a zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů. Oba prvně jmenované zákony zavedly důsledné rozlišování mezi národním výborem jako orgánem státní moci a jeho výkonnými orgány jako orgány státní správy. Pod pojmem národní výbor se od teď rozuměl pouze orgán státní moci, tj. plenární zasedání NV. Národní výbor nadále vykonával svou působnost na svých plenárních zasedáních, stálými komisemi a svým výkonným orgánem, kterým byla rada.

Na základě zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, proběhly 16. května 1954 první volby do národních výborů. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté, do té doby fungující referentský systém, kdy určení členové rady měli přidělené jednotlivé úřední agendy, které zajišťovali ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru, a kteří byli za svou činnost odpovědní plenárnímu zasedání a radě, byl zrušen.

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů, uvedený v předchozím textu.

V polovině roku 1960 byly na území státu provedeny územní změny, které se dotkly

i obce Kbelnice. S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, k reorganizaci krajů a sloučením Plzeňského a Karlovarského vznikl kraj Západočeský. Zároveň došlo ke zřízení nového okresu Plzeň-jih, do něhož byly zahrnuty nejen obce spadající pod správu stávajícího ONV Přeštice, ale i ONV Blovice a ONV Stod.

Další volby do MNV se konaly podle nového územního uspořádání dne 12. června 1960 na celém území státu. V souladu se zákonem č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, se do národních výborů místo členů volili poprvé poslanci. Zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech, upravil působnost MNV. Zároveň bylo volební období prodlouženo ústavním zákonem č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, z původních tří na čtyři roky.

Okresní národní výbor Přeštice na základě usnesení rady č. 107/60 schválil sloučení obce Kbelnice s obcí Letiny s platností od 12. června 1960. Název orgánu vykonávajícího správu v jemu určeném obvodu působnosti, byl stanoven na Místní národní výbor Letiny se sídlem tamtéž.

Ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), kdy vznikaly nově obecní úřady, obecní úřad ve Kbelnici obnoven nebyl.

Sídlo MNV Kbelnice se z dochovaných archiválií nepodařilo zjistit.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Archiválie archivního fondu MNV Kbelnice byly do archivu předávány v následujících přírůstcích.

První část archivního fondu, hlavní kniha z let 1948–1949, byla do Okresního archivu v Blovicích převedena ze zrušeného Okresního archivu v Přešticích v roce 1959. Do knihy přírůstků tohoto okresního archivu byla hlavní kniha zapsána pod č. př. 185.

Další část archivního fondu MNV Kbelnice, 1 kniha výdajů z let 1959–1960, 1 kniha příjmů z let 1957–1960 a pokladní deník z let 1957–1960, byla do Okresního archivu v Blovicích předána spolu s archiváliemi MNV Letiny dne 27. prosince 1971 (č. j. OA 217/71). Do knihy přírůstků byly archiválie zapsány pod č. př. 353.

Při provádění generální inventury archivního fondu ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích v roce 2001 byl v archivu v depozitáři nalezen balík archiválií vzniklých z činnosti MNV Kbelnice z let 1948–1953. Do knihy přírůstků byl, do té doby neevidovaný balík, zapsán dne 8. ledna 2003 pod č. př. 7/03.

MNV se ve spisové službě, i když nedůsledně (nepřiděloval ukládací ani skartační znaky u příslušných spisů v podacím protokolu ani přímo na spisy), řídil podle centrálně vydaného spisového řádu, o čemž svědčí vedení podacího protokolu v letech 1945–1949.

Otisky prezentačního razítka se na korespondenci došlé MNV Kbelnice nenacházejí. Na archiváliích ve spisové podobě nejsou rovněž uvedeny žádné spisové znaky ani jednacích čísla.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Časový rozsah archivního fondu MNV Kbelnice je (1937) 1945–1960.

Archivní fond MNV Kbelnice obsahuje celkem 5 úředních knih z let (1937) 1945–1960, podací protokol z let (1943) 1945–1949 a 1 karton spisů z let [1947]–1960.

Archiválie MNV Kbelnice jsou uloženy také jako posteriora v archivním fondu Archiv obce Kbelnice. Jedná se o hlavní knihu z let 1909–1945 (1946), v níž vedl záznamy v letech 1909–1945 Obecní úřad Kbelnice a v letech 1945–1946 MNV Kbelnice. Při inventarizaci archivního fondu MNV Kbelnice byla tato kniha z hlediska převažujících zápisů vedených obecním úřadem ponechána v archivním fondu Archiv obce Kbelnice.

Prius archivního fondu MNV Kbelnice tvoří časový rozsah 1937–1945 u pokladního deníku (inv. č. 4) z let (1937) 1945–1956. Jedná se o společnou knihu, jež byla v letech 1937–1956 vedena dvěma původci, a to Obecním úřadem ve Kbelnici, který vedl záznamy v knize v letech 1937–1945 a Místním národním výborem ve Kbelnici, který v knize pokračoval v zápisech v letech 1945–1956. Dalším priorem tohoto archivního fondu je časový rozsah 1943–1945 u podacího protokolu (inv. č. 6).

Datace u evidenčních jednotek, které jsou priority archivního fondu, byla zapsána do kulatých závorek.

Při provádění generální inventury v roce 2013 byly archiválie původně uložené v balících přemanipulovány a vloženy do kartonů.

Protože, jak již bylo poznamenáno v II. kapitole, pracovníci MNV se při výkonu spisové služby řídili spisovým řádem jen minimalisticky, což dokazuje vedení podacího protokolu, bylo pro pořádání spisů využito umělé schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené v metodickém pokynu pro inventurní zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i členění archivního fondu MNV Kbelnice na Úřad národního výboru a jeho další rozdělení na část věnovanou účetním knihám, která je zastoupena těmito knihami a část věnovanou spisovému materiálu. Část věnovaná spisovému materiálu je zastoupena registraturní pomůckou a pododdílem spisy, který obsahuje archiválie ve spisové podobě rozdělené věcně.

Inventární jednotky jsou tvořeny následujícím způsobem: každá úřední kniha je samostatnou inventární jednotkou. U spisů jsou inventární jednotky vytvořeny každou věcnou skupinou.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena na základě metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (č. j. SOAP/006-0767/2010), jeho dodatku (č. j. SOAP/006-1300/2014) a informace k tomuto dodatku (č. j. SOAP/006-0812/2015), metodického návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra (č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013) a podle metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120/2007).

U inv. č. 7 je datace archiválií určena odhadem a je uvedena v hranatých závorkách.

Jazykem celého archivního fondu je čeština.

Vzhledem k absenci dalších dokumentů s archivní hodnotou dochovaných z činnosti původce, je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za torzo. Chybí zápisy z jednání pléna a rady z let 1945–1975, účetní knihy z let 1950–1956, podací protokoly z let 1950–1960. Torzem je i spisový materiál, kde chybí, až na výjimky, téměř veškeré dokumenty vzniklé činností MNV.

Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do balicího papíru. Archivní fond je poškozen pouze v následujících případech: inv. č. 2 má poškozené listy přelomením a inv. č. 6 má uvolněnou vazbu.

Před zpracováním byla celková metráž archivního fondu 0,11 bm. Po inventarizaci je celková metráž archivního fondu 0,15 bm, z toho připadá 0,10 bm na úřední knihy a 0,05 bm na karton.

Z archivního fondu Archiv obce Kbelnice byly pro archivní fond MNV Kbelnice vyčleněny pokladní deník z let (1937) 1945–1956 a podací protokol z let (1943) 1945–1949, vše o celkové metráži 0,04 bm (SOAP/50-534/2018).

Při inventarizaci archivního fondu MNV Letiny v roce 2007 byl pro archivní fond MNV Kbelnice vyčleněn 1 balík archiválií z roku 1959 o celkovém rozsahu 0,03 bm. V rámci

inventarizace archivního fondu MNV Kbelnice byl u těchto archiválií upřesněn časový rozsah na rok 1960.

Rozdíl v počtu a skladbě evidenčních jednotek archivního fondu původně uvedených na EL NAD a současným stavem je způsoben vnitřním přesunem archiválií mezi archivními fondy a sloučením spisového materiálu původně uloženého ve dvou kartonech do kartonu jednoho.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení v archivním fondu MNV Kbelnice nebylo provedeno.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Přehled o ekonomickém vývoji a hospodaření obce poskytuje neúplná řada účetních knih (inv. č. 1–6) a spisy finančního charakteru (inv. č. 8, 9).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V letech 2017-2018 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Kbelnice uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 27. listopadu 2018

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, archivní fond *Okresní národní výbor Přeštice I.*, inv. č. 28, sign. 517, kart. č. 11, *Sliby předsedů MNV a seznamy členů MNV, 1945–1948*

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích, archivní fond *Okresní národní výbor Přeštice I.*, inv. č. 86, sign. 603, kart. č. 114, *Zápisy z ustavujících schůzí MNV, 1946*

Tištěné

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, I. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Seznam matričních obvodů v českých krajích. Praha: Ministerstvo vnitra, 1950

2. Literatura

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945–1960. *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129–147.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945–1990). *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, s. 73–90.

Příloha

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
čl.	článek
č. př.	číslo přírůstku
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
GI	generální inventura
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
KSČ	Komunistická strana Československa
MNV	místní národní výbor
ObÚ	obecní úřad
OA	okresní archiv
ONV	okresní národní výbor
Sb.	Sbírka zákonů
st.	starší
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
---------	-------	---------------	-------------

Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

Knihy účetní

1	Hlavní kniha	1948–1949	ukn 1
2	Knih příjmů	1957–1960	ukn 2
3	Knih výdajů	1959–1960	ukn 3
4	Pokladní deník Pokladní deník ObÚ Kbelnice 1937–1945 Pokladní deník MNV Kbelnice 1945–1956	(1937) 1945–1956	ukn 4
5	Pokladní deník	1957–1960	ukn 5

II. Spisový materiál

a) Registraturní pomůcky

6	Podací protokol Podací protokol ObÚ Kbelnice 7. 1. 1943– 14. 4. 1945 Podací protokol MNV Kbelnice 21. 8. 1945– 29. 12. 1949	(1943) 1945–1949	ppr 1
---	---	------------------	-------

b) Spisy

Finanční hospodaření

7	Podklady k rozpočtu na rok 1948	[1947]	kar 1
---	---------------------------------	--------	-------

Místní daně a poplatky

8	Obecní dávky a poplatky	1949–1953	kar 1
9	Výběřčí pravidla dávek a poplatků	1950–1951	kar 1

Zemědělská výroba

10	Příspěvkový seznam o zdokonalení živočišné výroby	1952	kar 1
----	---	------	-------

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
	Zemědělská půda		
11	Jednotná evidence půdy	1960	kar 1
12	Pachtovní smlouva, pachtovní podmínky	1949–1953	kar 1

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Kbelnice
Značka archivního fondu:	MNV Kbelnice
Časové rozmezí:	(1937) 1945–1960
Počet evidenčních jednotek:	7 (5 úředních knih, 1 podací protokol, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	12
Rozsah v bm:	0,15
Stav ke dni:	27. 11. 2018
Zpracovatel archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatel archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	15
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková dne 27. 11. 2018 - č. j. SOAP/50-535/2018